

Posudek bakalářské práce:

Tereza Petráňová

Karl Krattner (1862 - 1926). Příspěvky k životu a dílu českoněmeckého umělce, Praha 2009
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, Katedra dějin a didaktiky dějepisu

Za téma své bakalářské práce si Tereza Petráňová vybrala osobu českoněmeckého malíře Karla Krattnera a jeho působení v různých uměleckých spolcích, přičemž svou práci výslovně koncipovala jako ne-uměleckohistorickou. Již na tomto místě je třeba ocenit autorčinu odvalu, neboť Karl Krattner i téměř 85 let po své smrti postrádá důkladnou biografii a každá kvalitní studie na toto téma tak může přinést mnoho nového. Stejně tak zaslouží uznání skutečnost, že autorka se nespokojila s údaji starší literatury, ale seznámila se s Krattnerovou písemnou pozůstalostí, uloženou v Archivu Národní galerie v Praze a díky své jazykové vybavenosti zvládla práci s německy psanými dokumenty.

Po krátkém úvodu, seznamujícím s nepočetnou literaturou, vztahující se k osobě Karla Krattnera, podává Tereza Petráňová stručný, ale výstižný umělcův životopis a v dalších kapitolách ozřejmuje vývoj některých institucí a spolků, jejichž činnosti se Krattner aktivně účastnil, hlavní text ukončuje závěr, za nímž přichází seznam použitých pramenů a literatury, textová a obrazová příloha.

Již umělcův životopis ovšem můžeme doplnit z dalších archivních dokumentů, autorkou opomenutých. Jen málo nás její práce informuje o malířově rodinném zázemí (tady by pomohla alespoň rešerše v pobytových přihláškách pražského policejního ředitelství, uložených v pražském Národním archivu, které jsou z velké části zdigitalizovány a zpřístupněny zájemcům na internetu. Rodina Karla Krattnera je zachycena na adrese: <http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?session=bb34f4b3317fec44f9d340bfe9fd3e1f&action=record&x=3&t=1&m=1>), o jeho stycích se spolužáky na pražské i mnichovské akademii, později o jeho žácích na pražské akademii. Stejně tak by bylo možné očekávat přehled Krattnerových prací, vystavených na výročních i mimořádných výstavách pražské Krasoumné jednoty, ale i na jiných fórech, jistě důležitý by byl také soupis Krattnerových publikovaných textů, který i bez další analýzy mohl vést k poznání Krattnerových zájmů. I některá další témata mohla autorka sledovat hlouběji. Sama např. tvrdí, že Krattner z pozice své funkce v kuratoriu Moderní galerie „dokázal prosadit plno zásadních projektů“ (s. 10). Právě poznání, jak a co Krattner v Moderní galerii prosazoval, však zcela chybí. Podobně postrádám

zevrubněji zpracování vnitřního vývoje českoněmeckých uměleckých spolků, vývoje, kterého se Krattner až do konce svého života aktivně účastnil, a který lze poznat právě díky jeho dochované korespondenci. Zcela také chybí vypsání malířova podílu na činnosti Společnosti pro podporu německé vědy, umění a literatury, kde působil, a která se snažila vytvořit protiváhu české Akademii, založené Josefem Hlávkou. I přes autorčino nepochybné úsilí je evidentní její příliš úzká znalost příslušné literatury, počínaje obecnějšími tituly a konče speciální umělecko-historickou a kulturně-historickou produkcí. Ze zásadnějších a v našich knihovnách snadno dostupných studií by práci Terezy Petráňové prospěla znalost alespoň těchto:

Jeroen Bastiaan van Heerde, *Kunst als politisches Instrument. Die staatliche Kulturförderung in Österreich, 1895 - 1918*, in: Zdeněk Hojda - Roman Prahel (eds.), *Český lev a rakouský orel v 19. století. Böhmischer Löwe und österreichischer Adler im 19. Jahrhundert*, s. 227-245, resumé s. 71-72, Praha 1996.

Alena Míšková - Michal Neumüller, *Společnost pro podporu německé vědy, umění a literatury (Německá akademie věd v Praze). Materiály k dějinám a inventář archivního fondu, 1891 - 1945*, Praha 1994.

Roman Prahel, *Die tschechischen Secessionisten und ihre Aufnahme in Wien um 1900*, *Umění* 41, 1993, s. 1-25.

Roman Prahel, *Hagnebund a Mánes. Mezi Vídní a Prahou*. *Umění* 45, 1997, s. 445-460.

Tomáš Sekyrka, *Tschechen und Deutsche in der bildenden Kunst 1848-1938*, *Germanoslavica, Zeitschrift für germano-slavische Studien* 2, 1995, s. 93-100.

Negativně lze bohužel vnímat také některá sporná či vyloženě mylná autorčina tvrzení, z nichž část lze patrně přičíst na vrub určité jazykové neobratnosti, většina však - obávám se, vznikla špatným pochopením přečtené literatury. K prvním patří např. názor: „Téma církevní malby se v dějinách českého výtvarného umění objevilo v poslední třetině 19. století, kdy na Akademii výtvarných umění proběhla diskuze o úpadku této malby“ (s. 12), výrok: „Krattnerovo dílo lze zařadit ... do velmi úzkého období dějin umění, do tzv. monumentální církevní malby“ (s. 13) či autorčina představa, že německý odbor Moderní galerie teprve „Od roku 1923 začal pravidelně nakupovat práce českých Němců“ (s. 13-14). K omylům druhého typu náleží konstatování, že „v současné době se v Národní galerii v Praze nachází ve stálé expozici umění 20. a 21. století ve Veletržním paláci jedenáct Krattnerových maleb“ (s. 14) a také celkově dosti nepřesná představa o podstatě a fungování Moderní galerie. Nepříznivě

hodnotím také užívání dlouhých doslovných citátů, aniž by tato skutečnost byla vyznačena, což se týká zejména popisu fungování právě Moderní galerie, kde je takto použit text Víta Vlnase z katalogu Moderní galerie tenkrát, 1902-1942 z roku 1992 a výkladu o Metznerově Kašně Nibelungů, převzatého z knihy Zdeňka Hojdy a Jiřího Pokorného Pomníky a zapomínky z roku 1996 (s. 49-50).

Výhrady by bylo možné vznést rovněž k členění bakalářské práce a k zařazení některých pasáží a kapitol do hlavního textu. Není např. jasné, proč je přímo v hlavním textu podán seznam Krattnerových obrazů, vystavených na jeho posmrtné výstavě (s. 15-17), či seznam členů kuratoria Moderní galerie království Českého z roku 1903 (s. 24-25), zatímco v příloze je umístěn přehled členů německého odboru MG za celé období její existence (s. 58-59). Nejasné jsou i důvody zařazení „Ikonografického popisu nejdůležitějších Krattnerových maleb“ (s. 18-21), přinášejícího skutečně jen základní údaje o obrazech, zpracovávajících biblická témata. Navíc to, co by čtenáře nejvíce zajímalo se v popisu nedozvíme (např. proč je „Německé Ecce Homo“ německé). Stejně neorganicky působí také zařazení životopisu sochaře Franze Metznera, jehož jméno sice nesl nejvýznamnější uměleckých spolek českých Němců v meziválečném období, s postavou Karla Krattnera však tento Metznerův životopis autorka nijak nepojila.

Přes výše uvedené výhrady se domnívám, že Tereza Petráňová ve své práci dokázala, že si osvojila základy odborné historické práce. Téma její práce nebylo jednoduché zpracovat, neboť se nemohla opřít o žádnou podrobnější biografii tohoto umělce. Naprostá většina archivních dokumentů k tématu je pak psána německy, mnohdy velmi špatně čitelným písmem.

Po zhodnocení všech výše uvedených předností a záporů navrhuji ohodnotit práci Terezy Petráňové jako dobrou.

v Praze dne 7. ledna 2010

Mgr. Tomáš Sekýrka